

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön (SH 98): Tack, käre Jesus, att ock jag fått kunskap om ditt namn, att också jag, så arm och svag, får vila i din famn!

O, må jag alltid akta på det dyra livets ord och glädjas att ock jag får gå till detta rika bord! Men sänd ditt ord också till dem som än ej känner dig! Lys in i deras mörka hem, och led dem på din stig!

Ja led oss, Herre Jesus Krist, uti din sannings ljus! Och samla du oss alla sist hem till din Faders hus! Amen.

Vår predikotext i dag är evangelietexten från Joh 12:35–36:

35 Jesus sade till dem: "Ännu en kort tid är ljuset bland er. Vandra medan ni har ljuset så att inte mörkret övervinner er. Den som vandrar i mörkret vet inte vart han går. 36 Tro på ljuset medan ni har ljuset, så att ni blir ljusets barn." När Jesus hade sagt detta, drog han sig undan och dolde sig för dem.

Herre, helga oss i sanningen! Ditt ord är sanning. Amen.

Är du rädd för mörkret? När det är mörkt kan man uppleva att det finns konstiga figurer i skuggorna av det svaga ljuset från stjärnor eller från gatlampor, fast det inte finns något där. Om man är ute i mörkret vill man gärna ha en lampa så att man kan lysa upp vägen och också lysa upp sådant som ser farligt ut.

Det är inte konstigt om man tycker att mörkret kan kännas skrämmande. Det har alltid varit så att mörkret har utnyttjats av brottslingar. Tjuvarna brukar komma i mörkret för då ser man inte vad de gör eller vem de är. Om man då tänder ljus blir de skrämda och far kanske iväg.

När Jesus talar om mörkret handlar det också om något ont. Han varnar för att mörkret ska få makt över oss. Med det menar han att mörkret inte ska få oss att synda. I stället ska vi söka oss till ljuset, och det ljuset är Jesus själv. När vi är med honom är vi trygga, för han lyser upp mörkret och han visar oss vägen.

De här orden talar Jesus i Jerusalem någon gång innan hans lidande börjar, kanske på onsdag eller ännu på skärtorsdagen då han firar den sista måltiden med sina lärjungar. Han talar ännu en gång med sina motståndare som hånar honom för att han säger sig vara Människosonen. Hans motståndare påpekar att Messias ska vara kvar för alltid och Jesus säger att han är med dem bara en kort tid. Och nu har de ännu en chans att lyssna till budskapet om varför han har kommit. Sedan drar han sig tillbaka och "går under jorden" som man brukar säga.

Vårt tema i dag är **ljus och mörker**. Vi ska behandla temat i tre delar.

1. Mörker är i andlig mening det samma som ondska och synd

Profeterna i GT talar ofta om mörker som kontrast mot det ljus som Gud sänder som en välsignelse. Jesaja beskriver situationen i Galileen som nattsvalt mörker där ångest råder innan han förkunnar hur det stora ljuset ska komma när Gud låter barnet födas, han som ska bli världens ljus.

Profeten Joel beskriver Herrens dag som en dag av mörker och töcken innan han gör slut på de onda makterna.

När Jesus hängde på korset blev det mörkt i Jerusalem under flera timmar. Det var som ett koncentrat av den ondska som rådde när Gud såg ut att förlora kampen mot den onde.

Att vara blind och inte se ljuset är en beskrivning av hur vi människor är syndare. Jesus talade ofta om ögat, som Luk 11:34:

Ditt öga är kroppens lampa. När ditt öga är friskt får hela din kropp ljus, men när det är sjukt är din kropp i mörker.

När Jesus mötte Saulus på vägen till Damaskus ger han honom ett uppdrag inför både judar och hedningar, så som Paulus senare berättar om det inför kung Agrippa (Apg 26:17f):

Jag sänder dig till dem för att öppna deras ögon, för att vända dem från mörker till ljus och från Satans makt till Gud, så att de får

syndernas förlåtelse och en plats bland dem som helgats genom tron på mig.

Mörkret beskriver människans situation utan Gud. I Ef 5:8 skriver Paulus:

Tidigare var ni mörker, men nu är ni ljus i Herren.

Att vara mörker är det samma som att vara andligt död. Det är att leva i orättfärdighet och synd. Och sådana var vi alla, skriver han i Ef 2:1–3:

Också er har Gud gjort levande, ni som var döda genom era överträdelser och synder. Tidigare levde ni i dem på den här världens sätt och följde härskaren över luftens välde, den ande som nu är verksam i olydnadens barn. Bland dem var vi alla en gång, när vi följde våra köttsliga begär och gjorde vad köttet och tankarna ville. Av naturen var vi vredens barn, precis som de andra.

Här är en stark beskrivning av det andliga mörker som är vår natur, sådana som vi är när vi föds till världen. Vi var alla en gång sådana, för det som är fött av kött, det är kött. En död kan inte börja leva av sig själv, och en blind kan inte börja se utan att Gud öppnar ögonen.

Endel tror att de ser, men de är blinda. De tror på sig själva och sina förtjänster, så som fariseerna gjorde. De ser inte sin egen blindhet utan skryter med att de kan se. De tror att de lever i ljuset, men det är deras eget ljus som de lever i. Och över dem gäller den dom som Paulus uttalar i Rom 2:19–24:

19 Du ser dig som en vägledare för blinda, ett ljus för dem som vandrar i mörker, 20 en uppfostrare för oförnuftiga och en lärare för omogna, eftersom du har kunskapen och sanningen formulerad i lagen.

21 Du som undervisar andra, du lär inte dig själv. Du som predikar att man inte ska stjäla, du stjälar. 22 Du som säger att man inte ska begå äktenskapsbrott, du begår äktenskapsbrott. Du som avskyr avgudarna, du plundrar templen. 23 Du som berömmar dig av lagen, du vanärrar Gud genom att bryta mot lagen. 24 Det står ju skrivet: För er skull hånas Guds namn bland hedningarna.

Det här är allvarliga ord som också vi får begrundas. Är det så att vi tycker att vi är ljus i världen, vi som har lärt oss Guds ord, vi som är lutheraner och har den rätta läran, vi som berömmar oss av att vi inte är som hedningarna. Vi är ju ett kristet folk.

Men likväl är detta kristna folk som vi tillhör i många fall värre än hedningarna. I vårt land har vi numera många muslimer som har en bättre uppfattning om vad som är rätt än vi som kallas kristna: de lever inte i samboförhållanden, de försvarar inte äktenskap mellan två personer av samma kön, de gör inte abort. I detta land har mörkret brett ut sig på ett fruktansvärt sätt, så pass att hedningar förfasar sig. Det är faktiskt mörkt i vårt land i dag.

Men vi kristna borde veta bättre. Vi borde vara ett ljus för dessa blinda. Men hur? Vi måste gå till honom som kan öppna våra ögon så att vi ser.

2. Jesus är världens ljus

Jesus gjorde många blinda seende. Han gav till och med synen åt en som hade varit blind ända från födseln. Han visar att det är Gud som ska handla för att vi ska komma ut ur det andliga mörkret. Likadant som den blindfödde började se kan den som är född i andligt mörker börja tro när han öppnar våra andliga ögon. Vi behöver födas på nytt, och då inte av kött, utan av Anden, genom kraften i hans ord och genom dopet som han befallde sina lärjungar att använda för att föra människor ut ur mörkret till ljuset.

När Jesus talade de här orden var han ännu bland folket i Jerusalem, men sedan gick han och gömde sig. Efter att han hade uppstått och visat sig för sina lärjungar under 40 dagar fortsatte han sin verksamhet genom att sända Anden för att utrusta hans apostlar. De gav hans budskap till oss i Bibeln, Guds Ord, som vi också i dag får föra vidare för att människor ska komma in i ljuset.

Jesus talade många gånger om sig själv som världens ljus. Joh 8 berättar om hur han en gång diskuterade med fariseerna på tempelplatsen, kanske bara några veckor före det här. Då sa han (v 12):

Jag är världens ljus. Den som följer mig ska inte vandra i mörkret utan ha livets ljus.

Så sa han också lite senare när han gjorde den blindfödde mannen seende, han som hade varit blind ända sedan födelsen (Joh 9:5). Sedan förklarar han sitt uppdrag för fariseerna (9:39):

Till en dom har jag kommit till denna värld, för att de som inte ser ska se och för att de som ser ska bli blinda.

Inför Jesus och hans ord sker en uppdelning av människorna. En del hör och tror. De får sin syn trots att de av födelsen varit blinda och gått i mörker. När de tror på Jesus blir de ljusets barn, som han säger i vår text. En del andra blir förblindade, trots att de har ljuset inför sig.

Vad är det då som Jesus vill att vi ska se? Vad ser vi när han öppnar våra ögon?

Jo, vi ser att vi behöver hjälp, att vi är i mörker. Vi ser att domen borde drabba oss, för vi är döda av vår natur. Vi är i mörker om vi inte ser Jesus som för oss in i ljuset. Vi behöver vända våra blickar från oss själva och se på Jesus.

Låt oss återvända till Ef 2:1:

Också er har Gud gjort levande, ni som var döda genom era överträdelser och synder.

Här strålar Guds ljus fram! Det är vad han har gjort som vi behöver se. Vi brukar tända ett dopljus vid dopet. Det är en symbol för att ljuset har vunnit över mörkret, att trons ljus har kommit till den döpte. Genom Guds ord som var med i dopet öppnade han våra andliga ögon som inte hade kunnat se. Det gjorde han helt av sin egen vilja, utan att vi hade varit med och gjort något först.

I dag lyser ljuset också fram i Guds ord. Och det ljuset lyser på Jesus så att vi får se vad han har gjort för oss. Vi ser att vi som var döda inte själva kunde göra oss levande, men att han har gjort oss levande. Vi ser att orsaken till att vi får vandra i hans ljus ligger 2000 år tillbaka i tiden. För i stället för att vi skulle dömas till döden för våra synder dömdes han till döden, fast han var oskyldig. Han dömdes i vårt ställe, i ditt och mitt ställe. Och då han dömdes

går vi fria! Han ger oss nämligen sin helighet. Han levde rent och syndfritt, något som ingen enda av oss klarar av, och han har bytt plats med oss. Så när han dog för oss, gav han oss sin rättfärdighet.

Det här förklarar Paulus i 2 Kor 5:21:

Han som inte visste av synd, honom gjorde Gud till synd i vårt ställe, för att vi i honom skulle bli rättfärdiga inför Gud.

Han bytte med oss! Han led på korset just när mörkret var som tätast. Därför behöver vi inte längre leva i mörker, blinda, utan hopp, utan vi får komma till honom och leva i hans ljus.

3. Vi kristna är världens ljus

Nu har vi ett uppdrag: att hålla oss nära ljusets källa så att vi ser vägen som går genom världens mörker.

Vandra medan ni har ljuset så att inte mörkret övervinner er.

Genom att hålla oss nära Jesus speglar sig hans ljus i oss. Det är därför han säger i bergspredikan (Matt 5:14–16)

14 Ni är världens ljus. En stad som ligger på ett berg kan inte döljas. 15 Och man tändar inte ett ljus och sätter det under skäppan, utan man sätter det på hållaren så att det lyser för alla i huset. 16 På samma sätt ska ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er Far i himlen.

För att kunna vara världens ljus behöver vi ofta vara med Jesus. Vi behöver honom i andakterna och bönen hemma och i gudstjänsten. Där ger han oss det ljus som leder oss på vägen till himlen.

Har vi fått ljuset in i vårt liv går det inte att gömma det, säger Jesus. Det kommer att synas. Och vad blir följderna? Att människorna tackar oss och berömmar oss? Nej, *de prisar er Far i himlen*. Vi själva är inget att prisa. För vi är ännu befläckade av mörkret, av våra synder. Men Gud ska ha äran.

Det är syftet med våra liv: att vi ska förhålliga Guds namn. Det är Jesus som ska bli stor, precis som Johannes Döparen sa när hans lär-

jungar blev avundsjuka då Jesus drog en större skara kring sig än deras mästare: *Han måste bli större och jag mindre.*

Det här behöver vi öva oss i. För den onde finns runt om oss, och rentav finns han i oss genom den gamla människan som ännu har kvar sin dragning till att följa de onda begärelserna. Så länge vi lever här på jorden kommer vi att ansättas av den onde, och av världens lockelser och av vårt eget kött. Därför förmanar Jesus oss att vara nära honom:

Tro på ljuset medan ni har ljuset, så att ni blir ljusets barn.

Och i ljuset har vi frimodighet, eftersom vi i hans ljus vet att våra synder är förlåtna, som Johannes säger i sitt första brev:

Om vi vandrar i ljuset, liksom han är i ljuset, då har vi gemenskap med varandra och Jesu, hans Sons, blod renar oss från all synd.

Bön: Herre, hjälp oss att alltid leva i ditt ljus, och vara glada och tacksamma över att du har kommit till oss och vi får vara tillsammans med dig. Amen.